

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 03/1-09/5898 din 01.12. 2021
La nr. 150/2021 din 01 noiembrie 2021

Asociația Juriștii pentru Drepturile Omului
str. Vlaicu Pîrcălab 2, of.13,
MD-2009 Chișinău
info@lhr.md

Doamnei Laura Cătăraș
foi+request-378-a058c375@vreauinfo.md

Stimată doamnă Butnaru,
Stimată doamnă Cătăraș,

Ministerul Educației și Cercetării apreciază interesul dumneavoastră pentru domeniul educației copiilor cu autism, precum și implicarea în abordarea unor probleme de interes public.

Sistemul de învățământ din Republica Moldova este organizat conform principiilor educației generale și reprezintă o structură dezvoltată pentru asigurarea dreptului la educație al tuturor beneficiarilor, inclusiv a copiilor cu autism. Prin rețeaua de instituții de învățământ, organizată pe niveluri și trepte, sistemul educațional întreprinde acțiuni de asigurare a accesului copiilor la un program de educație de calitate.

În conformitate cu Codul educației al Republicii Moldova, învățământul pentru copiii cu cerințe educaționale speciale este parte integrantă a sistemului de învățământ și se realizează prin incluziune, un proces complex care presupune a educa copiii cu autism în instituții de învățământ general în medii comune de învățare alături de ceilalți copii. În acest sens, incluziunea copiilor cu autism este asigurată prin abordare individualizată, determinarea formei de incluziune, evaluarea și/sau reevaluarea complexă a copilului cu autism, dar și prin dezvoltarea serviciilor de sprijin în școală și asigurarea unei colaborări eficiente școală-familie.

Concretizăm, că în 35 raioane/municipii funcționează Serviciul de asistență psihopedagogică (SAP), care este instituit prin decizia consiliului raional/municipal din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, inclusiv municipiul Chișinău, Unitatea teritorială autonomă Găgăuzia și municipiul Bălți (HG nr. 732/16.09.2013). Misiunea acestui serviciu constă în asigurarea dreptului la educație de calitate tuturor copiilor la nivel de raion/municipiu. Totodată, SAP realizează evaluarea/reevaluarea complexă și acordă asistență psihopedagogică copiilor cu autism și familiilor acestora, identifică cerințele educaționale speciale și elaborează recomandări privind măsurile de intervenție și serviciile de suport pentru incluziunea educațională a copilului în instituția de învățământ. Părinții copilului sunt parte a procesului de evaluare, cunosc și consemnează rezultatele acesteia.

La nivelul instituției de învățământ general funcționează structuri și servicii de suport pentru incluziunea educațională a copiilor cu CES/dizabilități, inclusiv copii cu autism. În toate instituțiile de învățământ general este creată Comisia multidisciplinară intrașcolară (CMI), care are rol de decizie în domeniul evaluării inițiale/reevaluării a nivelului de dezvoltare a copiilor care prezintă probleme de învățare, comportament etc., identifică dificultățile și potențialul copiilor, determină

programe de asistență și suport educațional de care poate beneficia copilul în instituție. Părinții copilului sunt implicați în procesul de evaluare/reevaluare, sunt informați cu rezultatele acesteia și suportul de care va beneficia copilul, precum și cu modalitatea de conlucrare școală-familie în procesul educațional.

Totodată, la recomandarea SAP, odată cu identificarea/confirmarea cerințelor educaționale speciale ale copilului, la nivel instituțional se constituie echipa de elaborare și implementare a Planului educațional individualizat/PEI. Echipa PEI elaborează, realizează și revizuieste PEI semestrial în colaborare cu toți factorii implicați în educația copilului (dirigintele, cadrele didactice care predau la clasă, cadrul didactic de sprijin, psihologul școlar, alți specialiști care asistă copilul, părinții/reprezentanții legali ai copilului). Planul educațional individualizat este un produs curricular, care include rezumatul punctelor forte, intereselor și nevoilor copilului, astfel încât orarul lecțiilor, conținuturile, finalitățile în materie de studiu, stabilite pentru copil în anul școlar respectiv, pot să difere de orarul finalităților și conținuturile educaționale stabilite în Curriculum-ul general prin modificări sau adaptări curriculare. Acest document este esențial în parcursul școlar al unui copil cu cerințe educaționale speciale. Parte a echipei PEI este și părintele copilului, care este o sursă veridică de stabilire a stilului și modului de învățare preferat al copilului și de informare despre punctele forte, preferințele, non-preferințele copilului, dar și de stabilire și planificare a finalităților de dezvoltare a propriului copil.

În vederea asigurării unui suport individualizat la nivel de clasă și în CREI, la nivel de instituție este dezvoltat serviciul - cadrul didactic de sprijin (CDS), personalul educațional de suport care acordă asistență psihopedagogică copiilor cu cerințe educaționale speciale, incluși în instituțiile de învățământ general, în colaborare cu toți factorii implicați în proces, inclusiv părinții. Colaborarea școală-familie, în acest context, consolidează și asigură continuitatea demersului educațional demarat în instituția de învățământ, oferind copilului acasă posibilitatea pentru dezvoltare și aplicarea în practică a competențelor.

Cadrul didactic de sprijin, inclusiv specialiștii care asistă copilul oferă suport și sprijin copilului în Centrul de Resurse pentru Educație Incluzivă (CREI), creat la nivel de instituție de învățământ general, menit să asigure organizarea activităților specifice educaționale de dezvoltare a elevilor copiilor cu cerințe educaționale speciale. CREI oferă un spațiu deschis tuturor copiilor, cadrelor didactice, părinților de coparticipare, discuție și cooperare în dezvoltarea copilului.

De asemenea, la recomandarea SAP, copilul cu autism beneficiază de asistența psihologică care presupune un ansamblu de servicii oferite în baza principiilor, cunoștințelor, modelelor și metodelor psihologice aplicate într-un mod etic și științific, pentru a promova dezvoltarea, bunăstarea copilului și a grupului de copii din care face parte, prin totalitatea demersurilor desfășurate. La nivelul instituției de învățământ general, scopul asistenței psihologice constă în prevenirea, identificarea și intervenția psihologică în vederea dezvoltării personalității armonioase a copilului. În cazul în care instituția de învățământ nu dispune de acest specialist, asistența psihologică este acordată de psihologul din cadrul Serviciului raional/municipal de asistență psihopedagogică, în conlucrare cu părintele copilului.

La nivel republican este creat Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică (HG nr.732/2013), care are misiunea de a asigura dreptul la educație de calitate pentru toți copiii din sistemul educațional. Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică își exprimă deschiderea pentru implicarea și acordarea de suport metodologic în asigurarea dreptului la educație de calitate pentru fiecare caz în parte, acționând în interesul superior al copilului, asigurând drepturile egale în domeniul educației, protecției copilului și egalizării șanselor, nondiscriminării, toleranței, valorificării tuturor diferențelor implicând profesionalism și corectitudine.

Date privind numărul de specialiști în învățământul general

Numărul specialiștilor angajați pentru asigurarea incluziunii educaționale a copiilor cu autism în cadrul instituțiilor de învățământ preșcolar și școlar (primar, gimnazial și liceal), per raion/ municipiu.

Nr. crt.	Raion/ municipiu	Număr de psihopedagogi		Număr de logopezi		Număr de psihologi		Număr de cadre didactice de sprijin	
		grădiniță	școală	grădiniță	școală	grădiniță	școală	grădiniță	școală
1.	Anenii Noi	0	0	0	0	0	8	0	42
2.	Bălți	5	0	18	4	0	12	24	39
3.	Basarabeasca	0	0	0	0	0	4	0	10
4.	Briceni	0	0	9	4	0	12	0	32
5.	Cahul	5	0	10	1	0	15	7	48
6.	Călărași	1	3	4	5	1	7	5	23
7.	Cantemir	0	0	0	0	0	2	0	26
8.	Căușeni	0	0	0	6	0	13	8	28
9.	Chișinău	0	0	54	40	3	113	0	56
10.	Cimișlia	0	0	0	0	0	3	0	20
11.	Criuleni	0	0	0	3	0	5	0	32
12.	Dondușeni	0	0	1	1	0	4	1	26
13.	Drochia	0	0	3	2	0	10	11	38
14.	Dubăsari	0	0	0	0	0	7	1	12
15.	Edineț	0	0	2	0	1	8	10	30
16.	Fălești	0	0	1	0	0	5	2	30
17.	Florești	0	0	2	0	1	7	4	44
18.	Glodeni	0	0	0	0	0	6	0	22
19.	Hîncești	0	0	0	6	0	13	3	55
20.	Ialoveni	0	0	5	2	3	16	11	44
21.	Leova	0	0	1	1	1	4	1	32
22.	Nisporeni	0	0	0	0	0	3	1	19
23.	Ocnîța	0	0	0	3	0	3	1	21
24.	Orhei	0	0	1	4	1	5	2	39
25.	Rezina	0	0	5	7	0	7	0	17
26.	Rîșcani	0	0	5	8	0	6	2	32
27.	Sîngerei	0	0	0	0	0	9	1	45
28.	Șoldănești	0	0	0	0	0	4	0	43
29.	Soroca	1	0	2	2	1	7	0	14
30.	Ștefan-Vodă	0	0	1	0	1	3	1	25
31.	Strășeni	0	0	6	1	1	8	0	34
32.	Taraclia	0	0	4	2	0	7	1	12
33.	Telenești	0	0	0	1	0	3	0	32
34.	Ungheni	0	0	9	1	0	8	13	56
35.	UTAG	0	0	24	9	1	37	5	61
TOTAL		12	3	167	113	15	384	115	1139

Date privind numărul de Centre de Resurse pentru Educația Incluzivă

Numărul total de Centre de Resurse pentru Educația Incluzivă (CREI) în instituțiile de învățământ preșcolar și școlar (primar, gimnazial și liceal), per raion/municipiu.

Nr. crt.	Raion/ municipiu	Număr de CREI		Nr. crt.	Raion/ municipiu	Număr de CREI	
		grădiniță	școală			grădiniță	școală
1.	Anenii Noi	4	16	19.	Hîncești	3	34
2.	Bălți	22	25	20.	Ialoveni	10	33
3.	Basarabasca	0	10	21.	Leova	1	22
4.	Briceni	0	22	22.	Nisporeni	1	19
5.	Cahul	7	38	23.	Ocnița	0	17
6.	Cantemir	5	25	24.	Orhei	0	33
7.	Călărași	0	23	25.	Rezina	0	16
8.	Căușeni	8	28	26.	Râșcani	2	24
9.	Chișinău	0	69	27.	Sângerei	2	24
10.	Cimișlia	0	18	28.	Șoldănești	1	25
11.	Criuleni	0	28	29.	Soroca	0	14
12.	Dondușeni	1	14	30.	Ștefan-Vodă	1	20
13.	Drochia	10	30	31.	Strășeni	0	23
14.	Dubăsari	2	9	32.	Taraclia	0	11
15.	Edineț	8	28	33.	Telenești	0	26
16.	Fălești	1	34	34.	Ungheni	6	41
17.	Florești	4	27	35.	UTAG	2	38
18.	Glodeni	0	22	TOTAL		101	886

Ministru Anatolie TOPALĂ